

Här bjuder vi på tre brev från män i beredskapstjänstgöring som skriver till sina nära och kära.

”...om något skulle hända så hoppas jag att pinan blir kort”

Torsten Larsson blev inkallad till beredskapstjänst 1940 i trakterna kring Helsingborg. Där kom han kriget riktigt nära vid flera tillfällen. Han skriver till sin mamma Anna och syster Haldis.

Skåne 14 april 1940

Kära Haldis och mamma!

Hur ha Ni det därhemma? Oroligt förstås. Överallt ovisshet och tråkiga meddelanden. Man får ju inte tala om så mycket och det är kanske väl. Hoppas Ni är lugna och ha tillförsikt inför stundens allvar. Idag är det söndag. I natt ha vi fått sova några timmar och även fått lite mat. Så blir det bara såhär i fortsättningen så får man ju inte klaga. Vi ligger i allra främsta linjen, om något skulle inträffa, om något skulle hända, så hoppas jag att pinan blir kort. Hoppas Ni bara får det så bra man kan önska under sådana här förhållanden. Allt kan hända men minnet av allt gott man fått vara med om och som hittills beskärts oss får man vara synnerligen tacksam för. Jag skriver kanske lite oredigt men jag är ganska trött. Vi ha i natt sovit i villa men blevo uppväckta mitt i sömnen för att göra oss fullt stridsberedda. Ja krigarlivet är inte alls så härligt när det är allvar med. Ja, kära Haldis du får ta hand om mamma och ni två får hjälpas åt tillsammans. Blir det inte värre än hittills så går det ingen nöd på mig. Jag önskar att Ni får ha det gott och inte blir utsatta för krigets fasor. Någon adress vet jag ej så Ni kanske inte kan skriva till mig ännu, men så fort jag fått adress skall jag lämna vidare meddelande. Ha det så gott! Och mina hjärtligaste och innerligaste hälsningar till Dig och mamma samt alla bekanta.

Torsten

”Detta blir nu mitt avsked till dig”

Bror tjänstgjorde i flottan och skrev många passionerade och oroliga brev till kärleken Anna. Även om det aldrig blev de två sparade hon alla brev.

Härnösand 1944

Anna!

Först nu kommer det utlovade meddelandet från mig. Antagligen blir det ej av den art, som när jag skiljdes ifrån Dig var meningen, det är omständigheterna sedan dess som har omdanat förhållandena oss emellan. Av vad som kommer framgå i fortsättningen när jag skriver detta är det min önskan att allt som varit oss emellan, från och med nu skall betraktas som slut. Du förstår att långt innan jag träffade Dig, hade jag mycket länge haft en flicka här hemma, vi voro från första stunden djupt förälskade i varandra, kärleken var ömsesidig och vi hade, när jag for, lovat varandra att vänta troget ända tills den troligen ganska avlägsna stund då vi kunde gifta oss. När jag träffade Dig bröt jag således mot detta dyra löfte jag givit min flicka. Nåväl, när jag nu kom hem funno vi, att vi älskade varandra minst lika mycket som fordom, jag bara kände inom mig, att jag begått en orätt mot min fästmö som jag mycket sent skulle kunna sona. Inför hennes blick, när hon frågade mig om jag varit henne trogen, kunde jag ej förhärda mig utan biktade utan omsvep vad jag gjort. Jag fick med ens ett sådant mod att utsätta mig själv för det förtjänade straffet att jag omtalade allt för henne utan att försöka göra saken bättre än den i själva verket var, utan snarare tvärtom, jag gjorde mig inför hennes ögon till den uslaste människan på jorden. Så avvaktade jag tyst hur hon skulle reagera inför den för en älskade så oerhörda vetskapen om att den man litat fullkomligt blint på bedragit en så skamligt. Jag bad ej om någon förlåtelse, det ansåg jag mig inte på några villkor vara värd, jag fruktade däremot att hon med några kalla ord skulle visa bort mig för alltid. Istället frågade hon om jag kände ånger för vad jag gjort och när jag gav ett jakande svar bjöd hon mig sin stora förlåtelse. Allt blev som förut, bra, och nu har jag satt mig för att göra allt för att bli en bättre människa än jag någon gång tidigare varit. Nu äro vi förlovade och så småningom kommer vi att taga steget fullt ut och bliva ett lyckligt äkta par. Du får inte ta detta hårt på något sätt, jag är inte värd att sörjas ett enda litet grand, därtill har jag uppfört mig alltför simpelt, både mot Dig och den andra. Du kan säkert finna en värdigare man att offra Din rika kärlek på, den kärlek som jag så många gånger tanklöst njutit utav, utan att en stund inse det orätta uti. Detta blir nu mitt avsked till Dig, det känns fantastiskt att tänka sig det efter allt....., men sådant är nu livet, nyckfullt och skiftande. Om Du har någonting att säga mig, får Du gärna skriva och på samma gång lämna Ditt avsked. Det sista jag skriver till Dig är att jag vill att Du inte blir ledsen nu utan tar det hela lätt, det blir bäst så. En sista hälsning från

Din forna älskande Bror

”Jag visste väl att Du ändå inte skulle gå ifrån mig – jag kan fortsätta att andas.”

Sten Settergren träffade Solveig på en dansrestaurang 1943 i Göteborg. Under åren på Bohusläns regemente i Uddevalla skrev han hundratals hjärtnipande brev till henne. De gifte sig 1947.

Uddevalla 29 juni 1945

Käraste min Solveig!

Jag tackar varmt för ditt kära brev och den underbart vackra dikten. Käraste! Våra tankar mötas i rymden. Medan jag ännu går med den brännande på mina läppar och innan Du fått mitt brev med frågan, kommer svaret som lyfter mig. Jag visste väl att Du ändå inte skulle gå ifrån mig – jag kan fortsätta att andas. Solveig! Jag har känt när Du hållit på att mista Din tro på mig och jag har lidit. Jag kan komma på mig själv med att stå och kallsvettas av ängslan. Jag vill ibland fly bort från mig själv. Jag vill somna och aldrig mer vakna. Jag upplever aldrig någon period då Du är likgiltig för mig. Du hör alltid samman med mitt centrum. Men varför älskar jag Dig då så djupt? Kunde jag då inte som de flesta andra flyga gäckande från den ena fågeln till den andra? Men nej, Solveig, det är Dig jag ända intill slutet ska ha i tankarna antingen Du gör mig i livet lycklig eller Du lämnar mig och jag blir ensam. Solveig, var inte rädd för äktenskapet. Ty det är intet att vara rädd för om två människor kommer överens om att förstå det. Jag vet inte vad jag skall åkalla för makter som kan rädda mina förhoppningar. Jag tror inte att jag är en dålig människa och jag hoppas att Du inte mister tron på mig. Käraste, jag finner inte ord för vad jag nu skulle vilja säga. Det är så mycket och det bara virvlar runt. När vi träffas har jag längtat så mycket att jag blivit stum. Just nu sitter jag på samma lilla ö ute i havet som jag för ett år sedan satt och skrev brev till Dig. Allt är sig likt här ute sedan sist. Min längtan har dröjt kvar här ute i denna lilla klippa. Samma ljuva vind smeker in från sjön som den gången. Jag tror till och med molnbanken i väster finns där. Endast anden med sina ungar har flyttat. Det enda av värde jag åtnjuter här i Uddevalla är när jag får vara ensam. Då kan jag sysselsätta mig med mina egna funderingar. Jag kan leva på min längtan. Ja, vad är väl hela denna existens utan en ständigt roterande längtan. Vi skulle alla ha intet värde utan den. Ja, vi kunde ingenting uträtta. Jag har tänkt stanna här i Uddevalla under min tjänstledighet om det blir vackert väder. Jag har ju ett rum här och jag kan ändå känna mig fri. Till Göteborg vill jag ogärna åka. Jag känner mig bara övergiven. Om Du kan komma till mig då skulle jag bli mycket glad. Vi kunde få tillfälle att vara ensamma och tala förtroligt med varandra som förr. Solveig, jag orkar inte skriva mera. Det blir bara ihopkluttrat alltsammans. Jag ville bara hålla Dig tryckt i min famn, kyssa Ditt huvud och smeka Din kind och känna hur svedan försvann. Hur min kärlek växte till ett lugn som slöt mina ögon. Käraste, jag gör uppbrott och bereder mig att gå ”hem”. Många tusen kära hälsningar från

Din egen väntande Sten

Källa: Brevet från Lumpen. Red. Anna Fredholm och Dag Lundquist. Armémuseum